

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Convelluntur præcipua fundamenta Græcorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

quæ calor ex se est determinatus quoad specificationem suæ actionis. Oportet igitur quod de-
notat aliud principium, quod cum ipsa voluntate
conuenit in intellectu: hoc autem non po-
test esse aliud quam ipsum obiectum, ut actu in-
tellectum, siue ut existens in intellectu in ratione
terminat in intellectu: Ergo illud actiue ad spe-
cificationem actuum voluntatis concurrir.

Præterea, dato quod hæc sententia Cajetani
minus probabilis sit, ac altera quæ docet obje-
ctum cognitum finaliter tantum & obiectiue ad
specificationem actuum voluntatis concurrere,
de quo in Tractatu de actibus humanis: temper
tametsi vis rationis D. Thomæ, nam semel
habito, quod de ratione amoris in communi, a-
nalogice sumpti, sic procedere à verbo, ex diver-
sa deinde conditione verbi creati & increati, de-
bet inferri, quod creatum finaliter, increatum ve-
ro actiue, etiam per modum principii, ad amo-
rem concurrat: eò quod Verbum increatum pro-
cedat ut persona subsistens in natura diuina; &
consequenter ut habens voluntatem diuinam,
quæ elicitiue & actiue spiratur amor.

Tertia ratio: Licet plura, materialiter & solo
numero distincta, possint absque ullo ordine in-
ter se ab uno & eodem procedere: quo pacto
plures cultelli materialiter distincti procedunt ab
eodem artifice absque ullo ordine, & similiter ab
intellectu Angeli plures intellectiones solo nu-
mero distinctæ: ea tamen quæ procedunt ab eo-
dem principio, tanquam formaliter & specie ab
illo distincta, semper ab illo procedunt, cum ali-
quo ordine originis aut causalitatis, vel saltem
cum ordine excessus secundum perfectionem.
Quo pacto plures substantiæ immateriales, to-
tusque cumulus specierum uniuersæ, procedunt à
Deo: ex quo ordine perfectionis oritur etiam or-
do localis in cælis & elementis, ut quæ suprema
sunt in gradu perfectionis, sicut etiam suprema lo-
co. Et similiter in Angelis idem ordo seruatus est
à Deo in donis gratiæ, qui est in eorum naturali
perfectione. Cum ergo Filius & Spiritus Sanctus
procedentes ab uno & eodem Patre, distinguantur
formaliter & specie, aut quasi specie, cum ali-
quo ordine ab illo debent procedere; & cum in
Donis non possit esse alius ordo, quam originis,
suspexit ut vel Filius procedat à Spiritu Sancto,
vel e contra Spiritus Sanctus à Filio: unde cum
Adversarij primum non admittant, necesse est ut
suscipiantur secundum.

§. III.

Conuelluntur præcipua fundamenta Græcorum.

Fundamenta Græcorum Schismaticorum le-
uissima sunt, & ad uia præcipua capita redu-
cuntur. Primum est, quia Christus in Euangelio,
de principio Spiritus Sancti loquens, solum Pa-
trem nominat, dicens: Spiritus qui à Patre proce-
dit. Secundum, quia in Symbolo Concilij Nicæ-
ni, in quo fides uniuersalis Ecclesiæ exposita est,
Spiritus Sanctus solum à Patre procedere dicitur.
Sic enim in illo habetur: Credo in Spiritum San-
ctum Dominum, & uirificantem, ex Patre proceden-
tem, cum Patre & Filio coactorandum. Et in fine ha-
pæ Symboli subiungitur: Qui aliter docuerit, vel
aliter prædicauerit, anathema sit. Adhuc quod Leo
III. Romæ prædictum Symbolum, transcriptum

A in tabula argentea, post altare B. Pauli posita, po-
steris reliquit (pro amore, ut ipse ait, & cautela
fidei orthodoxæ) in qua tabula, particula illa Fi-
lioque non legitur.

Subiungunt Damasceni locum lib. 1. fidei cap. 7.
& 8. ubi ait: Spiritus Sanctus à Patre procedit, & in
Filio quiescit. Et paulò infra: Spiritum Sanctum di-
cimus ex Patre, ex Filio non dicimus. Et alibi: Spi-
ritus Sanctus ex Patre quidem est, non autem ex Filio, sed
Spiritus oris Dei.

Hæc tamen, ut dixi, frivola sunt. Ad primum
enim respondetur, Christum, dum de processio-
ne Spiritus Sancti in Euangelio loquitur, ideo so-
lum Patrem nominare, quia ad illum solet refer-
re totum quod sui est, eò quod totum ab illo ha-
beat. Unde Joann. 7. dicebat: Mea doctrina non est
mea, sed ejus qui misit me. Quæ uerba expendens
Augustinus Tract. 29. in Joann. hunc modum
loquendi Christi admiratur, & subdit: Si non tua,
quomodo tua? si tua, quomodo non tua? Tu enim dicis
utrumque, & mea doctrina, & non mea. Cui quæsti-
oni sic respondet: Quæ est doctrina Patris, nisi Verbum
Patris? Ipse ergo Christus doctrina Patris, si Verbum Pa-
tris, sed quia uerbum non potest esse nullius, sed alicuius,
& suam doctrinam dixit seipsum, & non suam, quia
Patris est Verbum. Quid enim tui, quam tu? Et
quid non tam tuum, quam tu, si alicuius es quod es?

Ad secundum dicendum cum D. Thoma hie
art. 2. ad 2. quod quia tempore Concilij Nicæni
nondum exortus fuerat error dicentium Spi-
ritum Sanctum non procedere à Filio, non fuit ne-
cessarium ut explicitè poneretur in ejus Symbo-
lo, quod Spiritus Sanctus à Filio procederet: con-
tinebatur enim implicite in hoc quod dicebatur
procedere à Patre. Nam (ut supra dicebamus)
omnia quæ habet Pater sunt Filij, exceptis his in
quibus relative opponuntur: in spiratione au-
tem Filius Patri relative non opponitur. Unde
quando in alijs Concilijs, Nicæno posterioribus,
hæc particula, Filioque, Symbolo addita
fuit, non tam fuit additio, quam ueritatis in
Symbolo Nicæno implicite contentæ, major ex-
pressio seu explicatio.

Ad uerba Damasceni respondet idem S. Do-
ctor ibidem in responsione ad 3. Plures ex Græcis
in hoc fuisse secutos Theodoricum Nestorianum (Theo-
doretum legendum putat) inter quos fuit etiam
Damascenus. Vel dici potest, Damascenum solum
uolle, Filium, non habere quod producat Spi-
ritum Sanctum, eo modo quo Pater illud habet:
nam Pater illud habet à se, Filius uero à Patre, à
quo per æternam generationem uirtutem spirati-
uam accepit. In quo etiam sensu Augustinus 15.
de Trinit. cap. 17. dicit Spiritum Sanctum prin-
cipaliter à Patre procedere. Ideo (inquit) addidit
principaliter, quia & de Filio Spiritus Sanctus proce-
dere reperitur. Sed hoc quoque illi Pater dedit, non jam
exsistenti, & nondum habenti, sed quidquid uirgenito
uero dedit, gignendo dedit. Sic ergo enim genuit, ut
etiam de illo donum commune procederet, & Spiritus
Sanctus, Spiritus esset amborum.

§. IV.

Alia Difficultas resolvitur.

Supposita ueritate fidei, quæ docet Spiritum
sanctum non solum à Patre, sed etiam à Fi-
lio procedere, inquirunt Theologi, an si à Filio
non procederet, distingueretur ab illo? Quæ
sup-